

інтелекту, формування активної життєвої позиції і морально-етичних цінностей зорієнтованих на взаємодію людини і оточуючого середовища.

Освітня політика України, за останні 80 років, сформувала сциєнтично-технократичне суспільство із притаманною йому системою цінностей відношення до праці, цінностей праці, взаємодії з природою і її ресурсами, засобів виробництва, технологій, престижності інженерних професій. В результаті рівень життя українського суспільства суттєво відстає від суспільств країн ЄС. В країнах ЄС, ще на початку 50-х років ХХ століття в світоглядну основу освітньої політики було покладено принцип демократії і гуманізму, а досягнення науково-технічної революції (кібернетика, генна інженерія, космос, нанотехнології, інформатизація) були направлені на реалізацію цих принципів [1]. Тобто почало формуватися суспільство сталого розвитку. Оскільки, нормою розвитку сучасного техногенного суспільства є не канони, а творення нових суб'єктивно сконструйованих цілей [2], то в залежності від того яку парадигму технологічної освіти ми виберемо в Україні, по мірі розвитку технологій, така і сформується технологічна культура особистості, яка буде визначати культурну матрицю цінностей українського суспільства, яке буде формувати майбутнє буття нашого суспільства.

Аналіз змісту професійної підготовки технологів в країнах ЄС показав, що структура професійних знань складається з інженерно-технологічних знань і гуманітарних знань які відображають взаємодію людини з технологіями. Гуманістичний напрямок, передбачає в основу світоглядної системи суспільства поставити загальнолюдські цінності (добро, любов, гармонія, естетика і т.п.), а досягнення науково-технічної революції підпорядкувати цій меті. Тобто, якщо українське суспільство претендує на входження в ЄС, якщо нам орієнтуватись на світові стандарти життя (виготовляти високоякісний технологічний виріб; правильно його експлуатувати і утилізувати, оберігати природу від дії технологій), то українську систему технологічної освіти необхідно трансформувати у контексті формування світогляду українського суспільства відповідно до загальноєвропейських цінностей, у освітній парадигмі нового типу культури, яка існує в країнах ЄС, суспільство сталого розвитку, а зміст технологічної освіти, через систему інженерно-технологічного навчання, повинен формувати не сциєнтично-технократичну особистість а гуманістичну. Оскільки до принципів, на яких формується освіта для сталого розвитку віднесено міждисциплінарний підхід, то технологічна освіта через предмет «Технології» дозволить об'єднати знання з предметів які відносяться до STEAM підходу для формування відповідних компетенцій в контексті сталого розвитку.

Література:

1. Cedefop European public opinion survey on vocational education and training : Cedefop research paper, No 62 [Electronic resource]. – Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2017. – 132 p. – URL: http://www.cedefop.europa.eu/files/5562_en.pdf.
2. UNESCO. Roadmap for Implementing the Global Action Programme on Education for Sustainable Development. Paris : UNESCO, 2014. 38 p. URL: <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/1647unescoroadmap.pdf>.

ПЕРСПЕКТИВНІ ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ МИСТЕЦТВА І ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Лебедик Л. В.

*Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
lebedyk_lesya@ukr.net*

Актуальність пошуку перспективних шляхів підвищення якості підготовки майбутніх фахівців мистецтва і позашкільної освіти, зокрема здобувачів освіти рівня

«магістр» освітньо-професійних програм «Позашкільна освіта» (спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки галузі знань 01 Освіта/Педагогіка) і «Хореографія» (спеціальність 024 Хореографія галузі знань 02 Культура та мистецтво) є незаперечною в сучасних умовах. Аналіз практики вищої школи України вказує на важливість швидшого забезпечення суспільного запиту на фахівців мистецтва і позашкільної освіти з усіх освітньо-кваліфікаційних рівнів. Закладам вищої освіти слід переосмислити наявні підходи до професійної підготовки означених фахівців, беручи до уваги потреби сучасних закладів мистецтва і позашкільної освіти, зростання вимог до цих фахівців.

Метою статті є: сформулювати вимоги до особистості фахівців мистецтва і позашкільної освіти, визначення перспективних шляхів підвищення якості їхньої підготовки.

Методика й організація дослідження щодо формулювання вимог до особистості фахівців мистецтва і позашкільної освіти з метою удосконалення системи їхньої фахової підготовки, полягала в застосуванні наших попередніх розвідок з проблеми розвитку професійної компетентності майбутніх педагогів для закладів позашкільної освіти [1–6], праці з проблем розвитку професійних якостей педагога (В. Стрельников [6–8]) та ін.

Результати дослідження: на основі системного підходу, визначені такі критерії і показники фахової підготовки педагога: а) самостійність, що містить у собі: здатність особистості адекватно оцінювати свої вміння, професійну навченість, професійну мотивацію, задоволення своєю професійною діяльністю; здатність раціонально організувати і планувати цю діяльність, саморегуляцію в освітній діяльності, організаційні й комунікативні здібності; самостійне оволодіння професійними знаннями, вміннями і навичками, розширення і поглиблення професійно значимих якостей і здібностей, постійна готовність до професійного відновлення; б) професійно орієнтоване мислення, вміння використовувати прийняті прийоми вирішення завдань, виробляти тактику і стратегію професійної діяльності, до чого входять: раціонально-логічне мислення (здатність до виявлення закономірностей, правил професійної діяльності; цілісне бачення, системний аналіз і прогнозування технологій освіти); значеннева пам'ять (розвинуті мнемонічні здібності, що виконують не тільки функцію збереження значимої інформації, а й функції її активного розумового опрацювання, установлення логічних і асоціативних зв'язків); вербальні здібності (професійно-семантичне розуміння, вербальне мислення і здатність до словесних аналогій, ерудиція, здатність до діалогу); в) творче ставлення до професійної діяльності, розвинута здатність до інновацій, збагачення досвіду професії за рахунок особистої творчості, яке передбачає: творчу уяву, інтуїтивне мислення; образну пам'ять; акторське мистецтво (мовна імпровізація, мистецтво перевтілення, здатність до емпатії, впливу на особистість через спілкування); г) ціннісна орієнтація на професійну діяльність, установка на самовдосконалення; мотиваційна спрямованість на суб'єкт-суб'єктну взаємодію; прагнення до творчої самореалізації; д) рівень розвитку професійних якостей і здібностей: готовність до рівноправної особистісної взаємодії з дітьми; громадянська зрілість, високий моральний рівень; рефлексивна саморегуляція: воля, імпровізація в діях, організаційна гнучкість; розвинута здатність до інновацій у педагогічній праці; володіння методами аналітико-синтетичної переробки інформації й алгоритмами інформаційного пошуку; інформаційна грамотність; володіння технологіями підготовки й оформлення результатів навчально-методичної, дослідно-експериментальної, науково-дослідної діяльності; здатність до освоєння програмних продуктів; е) знання можливостей нових інформаційних технологій; уміння адаптувати і застосовувати програмні засоби з урахуванням особливостей технологій освіти (В. Стрельников [8, с. 271–272]).

Нами визначені перспективні шляхи підвищення якості підготовки майбутніх фахівців мистецтва і позашкільної освіти, з урахуванням того, що магістрант має не тільки володіти знаннями, уміннями, що набуті в процесі навчання, а й творчо

застосовувати їх у професійній діяльності. Процес підвищення якості підготовки має базуватися на засадах системного, проблемного, особистісного, компетентнісного і контекстного підходів.

Отже, виокремлені нами сучасні підходи суттєво підвищують якість підготовки майбутніх фахівців мистецтва і позашкільної освіти. Проведене дослідження повністю не вичерпує проблему, є необхідність у подальшому пошуку шляхів підвищення якості підготовки означених фахівців, адже відсутність відповідних науково обґрунтованих досліджень не дає змоги виробити перспективні професійні програми підготовки висококваліфікованих фахівців мистецтва і позашкільної освіти.

Література:

1. Лебедик Л. В. Григорій Сковорода – джерело розвитку професійної компетентності педагогів закладів позашкільної освіти. *Розвиток гуманістичних ідей у неперервній освіті: від Григорія Сковороди до сучасного педагога-новатора* : колект. наук. монографія / за заг. та наук. ред. д-ра пед. наук Н. І. Білик; редколегія : В. В. Зелюк, М. О. Кириченко, В. В. Пилипенко, З. В. Рябова та ін. Полтава; Київ: ПАНО ім. М. В. Остроградського, 2023. 542 с. С. 162–175. DOI: <https://doi.org/10.33272/M2023-1>

2. Лебедик Л. В. Компетентнісний підхід до визначення вимірників професійної компетентності педагогів закладів позашкільної освіти. *Інноваційні технології розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти* : зб. наук. статей / За заг. ред. Г. Л. Єфремова. Суми, 2023. С. 131–135. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/21346>

3. Лебедик Л. В. Розвиток ключових компетентностей майбутніх фахівців мистецтва і позашкільної освіти. *Ukrainian professional education*. 2023. № 14. С. 119–128. URL: <https://urpnpu.pnpu.edu.ua/article/view/300237/292746>

4. Лебедик Л. В. Формування професійної компетентності майбутніх педагогів для закладів позашкільної освіти. *Лише той Учитель, хто живе так, як навчає* : матеріали Всеукр. наук.-практ. онлайн-конф. з міжнар. участю, присвяченої Всесвітньому дню філософії (Полтава, 17 листоп. 2022 р.) / уклад. : Л. Литвинюк, М. Чиркова. Полтава : ПАНО, 2023. 298 с. С. 240–244. URL: <http://pano.pl.ua/nml/elektronni-vydannia-poippro>

5. Лебедик Л. В. Шляхи розвитку професійної компетентності педагогів закладів позашкільної освіти. *Інноваційний потенціал та правове забезпечення соціально-економічного розвитку України: виклик глобального світу* : Матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф., 17-18 трав. 2023 р. / Полт. ін-т економіки і права ЗВО «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»; ред. колег. : Н. Мякушко (голова), Р. Шаравара, Р. Басенко та ін.; відп. ред. Р. Басенко. Полтава : ПІЕП, 2023. 430 с. С. 80–83. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/22124>

6. Стрельніков В. Ю., Лебедик Л. В. Формування ключових і професійних компетенцій майбутніх фахівців готельно-ресторанного і туристичного бізнесу. *Імідж сучасного педагога*. 2021. № 3 (198). С. 47–52. URL : <http://isp.poippro.pl.ua/article/view/232379/232956>

7. Стрельніков В. Ю. Модель професійної компетентності викладача вищої школи. *Наукові записки ПОІППО : Моделі ключових та професійних компетентностей педагогічного працівника*. Вип. 2. Полтава : ПОІППО, 2012. С. 25–33.

8. Стрельніков В. Ю. Модель якостей викладача як проектанта технологій освіти дорослих. *Витоки педагогічної майстерності*. Зб. наук. пр. Полтавського державного педагогічного ун-ту імені В. Г. Короленка. Серія : Педагогічні науки. Полтава : АСМІ, 2012. Вип. 10. С. 270–275. URL : <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/524>